

Posudzuje sa zdravotný ale aj sociálny stav

STAROSTLIVOSŤ

O tom, či vám vzniká nárok na opatrovateľský príspevok v prípade, že sa staráte o svojho blízkeho, rozhoduje viacero aspektov. Úrady ich musia riadne posúdiť.

Zuzana Dzvoničková ©hn
zuzana.dzvoničkova@mafraslovakia.sk

Posudková činnosť pozostáva zo zdravotného a sociálneho posúdenia. Sociálna posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu je posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby, rodinného prostredia fyzickej osoby, prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti a odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch podľa prílohy číslo tri a prílohy číslo štyri časti dva a tri paragrafu 50 bod jeden zákona číslo 448/2008.

Výšetrenia u lekárov
Zdravotná posudková činnosť vychádza zo sociálneho posudku, z lekárskeho nálezu od internistu, ortopéda, neurológa, traumatológa, endokrinológa, gastroológa, reumatológa, nosno-ušno-krčného lekára, psychiatra, urológa, gynekológa, onkológa či nefrológa, teda podľa toho, v akej ambulancii je žiadateľ dispenzarizovaný. Správy o priebehu a vývoji choroby a zdravotného postihnutia alebo výpisu zo zdravotnej dokumentácie nesmú byť staršie ako šesť mesiacov.

Opatrovateľov je nedostatok
Čoraz častejšie sa medzi opatrovateľmi objavujú osoby, ktoré majú vlastné zdravotné problémy alebo nie sú osobnostne vybavení túto náročnú prácu vykonávať. „Rozhodne neodporúčame púšťať si do domovov

O príspevku na opatrovanie rozhoduje aj vyšetrenie u špecialistu.

FOTO: SHUTTERSTOCK

neznáme opatrovateľky. Preto sa snažíme iniciovať vytvorenie istej banky opatrovateľiek v registre už na úradoch práce,“ informuje Dana Grafiková, predsedníčka Komory opatrovateľiek Slovenska. Úrady tiež sprostredkovávajú kurzy opatrovania a iné rekvalifikačné kurzy starostlivosti o telo alebo domácnosť, vedú oddelenie kompenzácie zdravotne ťažko postihnutých, a teda mohli by koordinovať dopyt s ponukou.

Ako je na tom zahraničie
V zahraničí existuje systém, ktorý monitoruje výkon práce opatrovateľa najmenej 18 mesiacov po absolvovaní tréningov, aby sa uistili, že opatrovateľ je schopný prácu vykonávať. Vytvára sa tak aj akási pracovná história opatrovateľov, ktorá im môže slúžiť ako nástroj na rýchlejšie umiestnenie sa na pracovnom trhu a prípadne vytvoriť možnosť vyjednávať si lepšie pracovné podmienky, ak pracovná história svedčí o náročnej, odbornej a pozitívne hodnotenej práci zo strany prijímateľa. Čo sa týka podpory opatrovateľov zo strany štátu,

„**Rozhodne neodporúčame púšťať si do domovov neznáme opatrovateľky.**“

Dana Grafiková,
Komora opatrovateľiek Slovenska

minulá vláda ponúkala isté formy bonusov, ktoré neboli systémové, mnohé opatrovateľky ich nedostali, ale tie, ktoré áno, si pomohli. Neformálnym opatrovateľom bol dosť výrazne zvýšený príspevok na opatrovanie. „Ale to je tak asi všetko,“ dopĺňa Grafiková.

Bez príspevku na opatrovanie
Vzhľadom na to, že mnohí neformálni opatrovatelia nedostávajú

príspevok na opatrovanie a ani nevieme, ako zvládajú starostlivosť o príbuzného, lebo sa akosi stratia zo zorného uhla úradov, zaslúžili by si aspoň dostupnú a bezplatnú odľahčovaciu službu, ktorá je, žiaľ, veľmi vzácna. Severné štáty Európskej únie sa snažia pomáhať aspoň 45- až 50-percentnými daňovými úľavami pre rodiny neformálnych opatrovateľov, iné členské štáty aspoň úrazovým poistením a príspevkom v nezamestnanosti.

Kľúčové zmeny
Je potrebné jasné uznanie opatrovateľov v legislatíve, presná definícia opatrovateľskej činnosti. „Tak ako je to teraz, to nezodpovedá spoločenskej hodnote, ktorú opatrovatelia vo verejnom záujme prinášajú,“ upozorňuje Grafiková. A je potrebné zatriktívniť povolenie. Už dnes 80 percent opatrovateľov v zariadeniach aj v domácnostiach vykonáva odborné ošetrovateľské výkony za absentujúce sestry. Zariadenia sú malé nemocnice. Ľudí v zlom zdravotnom stave bude pribúdať a opatrovateľov nebude nikdy dosť.

ROZHOVOR

Medzi opatrovateľmi sú často aj dobrovoľníci, čo je v systéme vítané

Bez práce opatrovateľov sa náš systém nezaobíde a ich podpora do budúcnosti je preto viac než nutná. O tom, ale aj o ďalších témach sme hovorili s Danou Grafikovou, predsedníčkou Komory opatrovateľiek Slovenska.

Zaznamenávate v oblasti opatrovania napríklad aj nárast dobrovoľníkov? Ako sa môžu v tejto veci angažovať takéto osoby?

Ja osobne poznám zopár opatrovateľiek, ktoré sa vrátili z Rakúska, sú na dôchodku, zatiaľ stále vitálne. S ochotou pomáhať ako dobrovoľníci chodia do zariadení alebo pomáhajú v okolí. Registrujem tiež pokusy zapojiť do dobrovoľníctva študentov, čo by mohlo byť v konečnom dôsledku podporené. Táto aktivita však nie je masová, ale skôr výnimočná.

Ktoré skupiny osôb na Slovensku sú najviac odkázané na opatrovanie?

Zapojiť do opatrovateľstva študentov je skôr výnimkou.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Všetky osoby so zdravotným postihnutím bez rozdielu veku, národnosti, vierovyznania, orientácie. Seniori vo veku nad 75 rokov v závislosti od pridružených diagnóz a toho, či títo majú deti, ktoré by sa o nich mohli postarať. Samostatnú skupinu tvoria bezdetní rodičia alebo takí, čo sa celý život starali o dieťa s postihnutím a dnes sami starostlivosť potrebujú.

Čo považujete za kľúčové zmeniť, aby sa situácia v rámci opatrovania celkovo zlepšila?

Je nutné zvýšiť úroveň vzdelávania a prípravy a transformovať systém vzdelávania na zdravotno-sociálny, validovať ich súčasnú prax a neformálne vzdelanie, ponúknuť primeraný tréningový program na doplnenie na úrovni zdravotníckych asistentov. V zariadeniach, v ktorých sa poskytu-

je ošetrovateľská aj opatrovateľská starostlivosť, by mali byť títo zdravotnícki asistenti kľúčoví. Potrebujeme tiež konečne ratifikovať Dohovor 189 o dôstojných pracovných podmienkach domácich pracovníkov, ktorý v roku 2013 ratifikáciou neprešiel a ktorý by zabezpečil bezpečné pracovné podmienky pre terénnych opatrovateľov a právo na odpočinok, pracovný čas a umožnil nastaviť systém zamestnávania v domácnosti v rámci systému podpory pre neformálnych opatrovateľov.

Čo by ešte mohlo pomôcť?
V zariadeniach, kde sa opatrovatelia starajú o odkázané osoby, požadujeme nastaviť systém, ktorý by neumožňoval zneužívať opatrovateľov na výkon činností, na ktoré nemajú kvalifikáciu, zlepšiť personálny normatív a zohľadniť fyzickú a psychickú náročnosť práce. (zdz)

Žiadosť o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie

pre žiadateľa, ktorý poberá dávky dôchodkového poistenia alebo dávky výsluhového zabezpečenia uvedené v § 40 ods. 8, prípadne súběžne aj iné uvedené v ods. 9, zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

A. **Údaje o žiadateľovi (fyzická osoba):**

Priezvisko	Meno	Titul	Rodinný stav
Deň, mesiac, rok narodenia	Rodné číslo	Číslo OP	Štátna príslušnosť
Adresa trvalého pobytu			
Ulica	Číslo	Telefón	
PSČ	Obec		
Adresa prechodného pobytu			
Ulica	Číslo	Telefón	
PSČ	Obec		
Adresa miesta, kde sa obvykle zdržiava			
Ulica	Číslo	Telefón	
PSČ	Obec		

B. **Sociálne postavenie žiadateľa**

☐ Zamestnanec	☐ Samostatne zárobkovo činná osoba
☐ Uchádzač o zamestnanie	☐ Dobrovoľne nezamestnaný
☐ Poberateľ rodičovského príspevku	☐ Iné
☐ Študent (forma štúdia)	
☐ Poberateľ dôchodku (druh dôchodku)	

C. **Údaje o fyzickej osobe, resp. fyzických osobách, ktoré majú byť opatrované a ich súhlas s opatrovaním**

1. **Priezvisko** **Meno** **Rodinný stav**

Deň, mesiac, rok narodenia **Rodné číslo** **Číslo OP** **Štátna príslušnosť**

Adresa trvalého pobytu

Ulica **Číslo** **Telefón**

PSČ **Obec**

Adresa prechodného pobytu

Ulica **Číslo** **Telefón**

PSČ **Obec**

U cudzinca typ povolenia k pobytu

súhlasím, aby fyzická osoba

Priezvisko **Meno** **Dátum narodenia**

Rodné číslo **Adresa trvalého pobytu**

PSČ **Obec** **Číslo**

ktorý/á je mojím/mojou alebo inou fyzickou osobou, mi poskytoval/a opatrovanie za účelom zabezpečenia pomoci pri úkonoch sebaobsluhy, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych aktivít.

Podpis fyzickej osoby, ktorá má byť opatrovaná, alebo jej zákonného zástupcu:

2. **Priezvisko** **Meno** **Rodinný stav**

Deň, mesiac, rok narodenia **Rodné číslo** **Číslo OP** **Štátna príslušnosť**

Adresa trvalého pobytu

Ulica **Číslo** **Telefón**

PSČ **Obec**

Adresa prechodného pobytu

Ulica **Číslo** **Telefón**

PSČ **Obec**

U cudzinca typ povolenia k pobytu

súhlasím, aby fyzická osoba

Priezvisko **Meno** **Dátum narodenia**

Rodné číslo **Adresa trvalého pobytu**

PSČ **Obec** **Číslo**

ktorý/á je mojím/mojou alebo inou fyzickou osobou, mi poskytoval/a opatrovanie za účelom zabezpečenia pomoci pri úkonoch sebaobsluhy, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych aktivít.

Podpis fyzickej osoby, ktorá má byť opatrovaná, alebo jej zákonného zástupcu:

D. **Poskytované druhy sociálnych služieb fyzickej osobe, resp. fyzickým osobám, ktoré majú byť opatrované**

V súčasnosti sa fyzickej osobe, ktorá má byť opatrovaná poskytujú nasledovné druhy sociálnych služieb:

1.

2.

E. **Prijímové pomery žiadateľa**

Prijem zo závislej činnosti	☐
Prijem zo samostatnej zárobkovej činnosti	☐
Prijem z podnikania	☐
Prijmy z nájmu a prenájomu	☐
Dávky nemocenského poistenia	☐
Dávky dôchodkového poistenia	☐
Dávky výsluhového zabezpečenia	☐
Peňažný príspevok na opatrovanie	☐
Iné	☐

Poznámka: O prijímových pomeroch je potrebné predložiť doklady pri podávaní žiadosti.

F. **Odôvodnenie žiadosti**

I. **Spôsob výplaty**

Na účet v banke v SR **Číslo účtu/kód banky**

IBAN

V prípade neuvedenia účtu sa príspevok vypláti/bude vyplácať v hotovosti na adresu trvalého pobytu v SR/prechodného pobytu v SR*.

*nehodiace sa prečiarknuť

J. **Vyhlasenie žiadateľa**

Vyhlasujem, že všetky údaje uvedené v žiadosti sú pravdivé a som si vedomý (á) právnych následkov v prípade uvedenia nepravdivých údajov.

V **_____** dňa **_____** **_____**

Podpis žiadateľa